

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH
OGRODZENIE CMENTARZA PARAFIALNEGO
PRZY PARAFII ŚW. MARII MAGDALENY W ŁĘCZNEJ
UL. JANA PAWŁA II 97, ŁĘCZNEJ

Autorka
Justyna Chałupka
konservatorka dzieł sztuki
nr upr. 10115

Warszawa, 17.07.2025.

AKADEMIA SZTUK PIĘKNYCH W WARSZAWIE

(nazwa uczelni)

Wydział Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki
(nazwa podstawowej jednostki organizacyjnej/uczelnij)

DYPLOM

ukończenia studiów w formie stacjonarnej
na kierunku Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki
w specjalności konserwacji i restauracji malarstwa
i rzeźby polichromowanej
z wynikiem bardzo dobrym
i uzyskania w dniu 11.04.2013 r.
tytułu zawodowego MAGISTRA SZTUKI

Kierownik podstawowej
jednostki organizacyjnej

dr hab. Marzenna Kucharska, prof. ASP

(pieczęć uczelnia i podpis)

Rektor

prof. Adam Myjak

(pieczęć imienia i podpis)

WARSZAWA

(miejsce wystawienia)

dnia 12.04.2013 r.

Pan(i) Justyna Nina Chalućka

(imię i nazwisko)

11.08.1984 r.

data urodzenia

Kielce

miejsce urodzenia

Justyna Chalućka

(podpis posiadacza dyplomu)

10115

Nr dyplomu

Przedmiot opracowania

Niniejsze opracowanie dotyczy ogrodzenia cmentarza parafialnego przy parafii św. Marii Magdaleny w Łęcznej.

Ogrodzenie jest zlokalizowane w północnej części cmentarza.

Przedmiotowy obszar, w tym ogrodzenie, są chronione prawem na mocy wpisu do rejestru zabytków województwa lubelskiego pod sygn. A/944.

Podstawa opracowania

Opracowanie powstało w oparciu o wnioski z wizji lokalnej przeprowadzonej na terenie obiektu w lipcu br.

Podstawą do wykonania opracowania jest umowa zawarta pomiędzy autorką a Starostwem Powiatowym w Łęcznej na wykonanie programu prac konserwatorskich dla ogrodzenia cmentarza parafialnego.

Cel opracowania

Niniejsze opracowanie powstało w związku z planowanym remontem konserwatorskim zabytkowego ogrodzenia cmentarza. Remont ma na celu oczyszczenie ogrodzenia z roślinności, usunięcie warstw wtórnych, wykonanie niezbędnych napraw, w tym powstrzymanie procesów degradacji cegły i spoiny oraz zabezpieczenie ogrodzenia przed szkodliwym wpływem warunków atmosferycznych.

Przedkładany program prac przedstawia wnioski dotyczące stanu zachowania obiektu oraz formułuje zalecenia i wytyczne dla planowanych prac.

Opis obiektu

Ogrodzenie cmentarza parafialnego jest złożone z powtarzalnych przęseł składających się ze słupów murowanych i podmurówki oraz metalowego wypełnienia przestrzeni między słupami. Ogrodzenie jest murowane z cegły pełnej ceramicznej, łączonej zaprawą wapienno-cementową. Słupy mają przekrój zbliżony do kwadratu, podmurówka jest ok. 40 cm wysokości. Słupy mają wysokość ok. 2m łącznie z czapkami cementowymi w formie dwuspadowych daszków wieńczących każdy ze słupów. W połowie długości ogrodzenia znajduje się brama wejściowa na cmentarz. Brama składa się z dwóch słupów wyższych niż pozostałe oraz wrót dwuskrzydłowych metalowych. Słupy bramy posiadają cokoły oraz płytkie dekoracyjne wnęki w ścianach bocznych.

Stan zachowania

Ogrodzenie jest zachowane w stanie umiarkowanym, stabilnym. Nie stwierdzono śladów zawilgocenia, podciągania kapilarnego ani innych skutków niszczącego działania wody w obiekcie. Cegła na większości powierzchni zachowała odpowiednią spoiwość i wytrzymałość mechaniczną. Stwierdzono osłabienie struktury cegieł na słupach bramy wjazdowej oraz lokalnie w górnych partiach słupów ogrodzenia, co jest spowodowane

niszczącym działaniem wody opadowej zaciekającej z czapek oraz obróbek blacharskich na lico muru. Uszkodzenia mają formę złuszczeń, wykruszeń i spudrowań. Spoina jest zachowana umiarkowanie dobrze, stwierdzono lokalne osłabienia spoiny i drobne wykruszenia.

Przędła metalowe są zachowane w stanie umiarkowanie dobrym. Pokrywają je wtórne warstwy farby w kolorze czarnym. Lokalnie widoczne są odspojenia i złuszczenia tych warstw. Należy zakładać, że pod warstwami przemalowań znajdują się ogniska korozyjne.

Głównym czynnikiem zagrażającym dalszemu bezpiecznemu trwaniu obiektu jest obfita wegetacja roślinna. Całe ogrodzenie jest porośnięte bluszczem, który pnąc się po murze grozi powierzchniową degradacją materiału ceglanego oraz jest przyczyną kumulowania wilgoci przy powierzchni lica muru.

Ujemny wpływ na stan zachowania mają także obróbki blacharskie słupów bramy wjazdowej. Wywiniecie blachy nie jest wystarczająco efektywne w kwestii odprowadzenia wody opadowej od lica muru.

Słupy ogrodzeniowe są nakryte czapkami cementowymi, pokrytymi dodatkowo wtórnymi nadlewkami. Nadlewki częściowo odspajają się od części pierwotnej.

Założenia konserwatorskie i przygotowanie do prac

Głównym celem prac jest oczyszczenie muru, powstrzymanie degradacji cegły i zabezpieczenie przed szkodliwym wpływem czynników atmosferycznych.

Prace proponowane w niniejszym programie wymagają właściwego i dokładnego przygotowania obiektu oraz zabezpieczenia. Należy skupić się na odpowiednim przygotowaniu przędzy, która zostanie użyta w trakcie piaskowania metalowych przęseł. Zaleca się wykonać konstrukcję w formie namiotu z plandeki i zapewnić stały odbiór zużytego ścierniwa.

Przed przystąpieniem do prac malarskich przy przędach metalowych należy dokładnie zabezpieczyć mur za pomocą folii malarskiej o odpowiedniej grubości (folia co najmniej średniej grubości). Ponadto, przy wyborze natryskowej metody malowania należy zabezpieczyć otoczenie (przede wszystkim okoliczne grobowce) przed przypadkowym zabrudzeniem farbą.

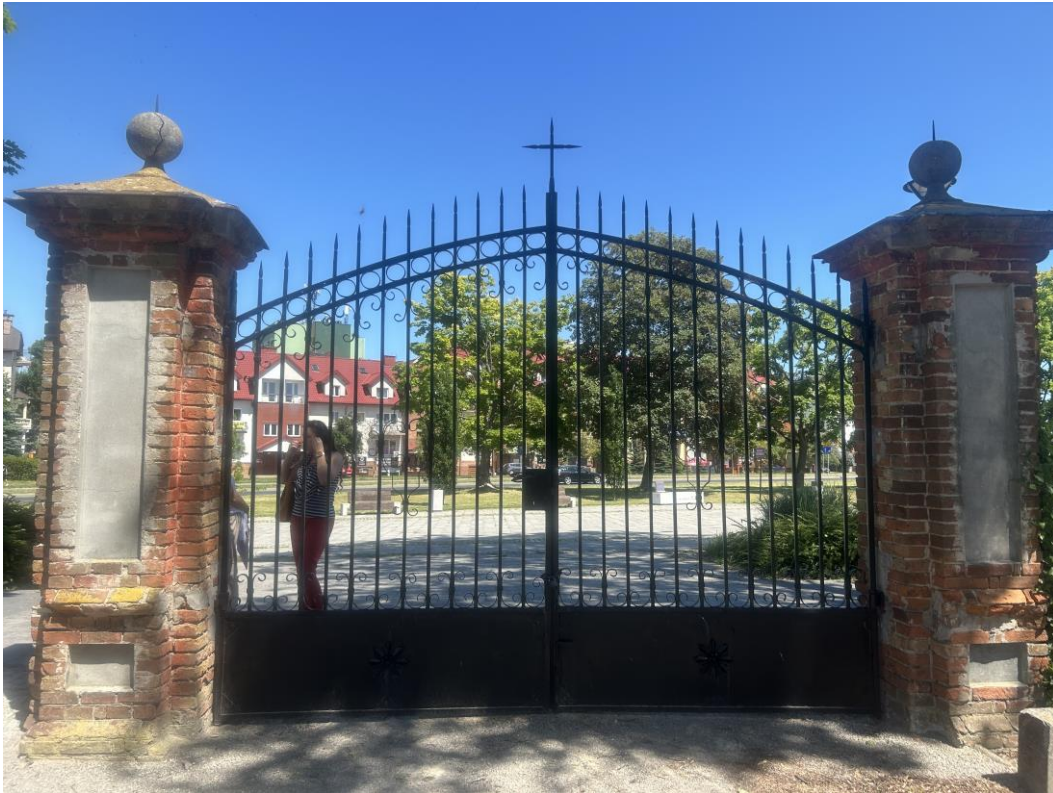
Wymianę cegieł należy wykonywać cegłą rozbiórkową, aby uniknąć przykrego dysonansu estetycznego.

Drobne ubytki cegły należy wypełnić barwioną masą mineralną o odpowiednim kolorze przeznaczoną do konserwacji cegły zabytkowej.

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

1. Oczyszczenie ogrodzenia z nawarstwień biologicznych w formie bluszczu i innej drobnej roślinności. Rośliny należy usunąć całkowicie, wraz z korzeniami.
2. Oczyszczenie mechaniczne powierzchni muru z pozostałości po wegetacji roślinnej roślin pnących. Zaleca się użycie szczotek z tworzywa i detergentu z dodatkiem preparatu biobójczego. Zaleca się Adolit Flussig prod. Remmers lub analogiczne.
3. Usunięcie wtórnych oraz zdegradowanych warstw betonowych z czapek słupów ogrodzeniowych. Usuwanie należy przeprowadzić ręcznie, bez użycia urządzeń udarowych.
4. Oczyszczenie przęseł metalowych ogrodzenia metodą strumieniowo-ścierną. Przed przystąpieniem do prac należy ostonić mur ceglany oraz zabezpieczyć miejsce pracy tak, aby uszkodzeniu nie uległy okoliczne grobowce. Należy zadbać o regularne sprzątanie ścierniwa. Przed przystąpieniem do prac należy wykonać próby na niewielkim fragmencie w celu ustalenia najkorzystniejszej granulacji ścierniwa oraz ciśnienia pracy urządzenia.
5. Malowanie przęseł metalowych farbą antykorozyjną w kolorze czarnym. Zaleca się malowanie natryskowe ze względu na konieczność uniknięcia zacieków na drobnych elementach przęseł. Przed przystąpieniem do prac należy bardzo dokładnie zabezpieczyć folią malarską mur ogrodzenia przed zabrudzeniem farbą.
6. Usunięcie wszystkich ruchomych i zdegradowanych fragmentów cegieł i spoiny.
7. Dezynfekcja powierzchni muru preparatem biobójczym. Zaleca się Adolit Flussig prod. Remmers.
8. Wykonanie uzupełnień cementowych w partii czapek słupów ogrodzenia. Forma uzupełnienia powinna być tożsama z formą pierwotną.
9. Uzupełnienie ubytków cegieł za pomocą cegły pełnej ceramicznej w miarę możliwości rozbiórkowej w celu zminimalizowania różnic estetycznych. Niewielkie ubytki należy uzupełniać kitem barwionym do renowacji cegły. Zaleca się produkty z palety Optolith.
10. Uzupełnienie spoiny zaprawą trasową z zachowaniem dotychczasowego profilu, tj. płaski, nieznacznie zagłębiony względem lica cegły. Zaleca się zaprawę TrassFuge prod. Optolith.
11. Dopuszcza się możliwość wymiany obróbki blacharskiej na słupach bramy wjazdowej. Zaleca się wymienić pokrycie na blachę tytan-cynk i zapewnić zagięcie umożliwiające efektywne odprowadzenie wody opadowej od powierzchni muru.
12. Odkurzenie powierzchni muru.
13. Wykonanie hydrofobizacji powierzchni muru. Zaleca się Funcosil prod. Remmers.

DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

Fot. 1. Brama wejściowa na cmentarz. Widoczne uszkodzenia wysuniętych przed lico partii słupów, zdegradowane obróbki blacharskie oraz dwuskrzydłowe wrota bramy.

Fot. 2. Słup bramy wjazdowej, widoczne uszkodzenia spowodowane zaciekaniami wody opadowej oraz eksploatacyjne (widok od wewnątrz).

Fot. 3. Słup bramy wjazdowej, część górna, widoczne uszkodzenia wysuniętych partii detalu ceglanego pod obróbką blacharską czapki słupa oraz nisza.

Fot. 4. Słup bramy wjazdowej, część dolna, od strony zewnętrznej. Widoczne uszkodzenia spowodowane zaciekananiem wody opadowej.

Fot. 5. Słup bramy wjazdowej, część górna, strona zewnętrzna. Widoczne uszkodzenia pod linię obróbki blacharskiej oraz porastający bluszcz.

Fot. 6. Słup bramy wjazdowej, porastający bluszcz.

Fot. 7. Słup bramy wjazdowej i słup ogrodzenia. Widoczne wykończenie czapek-uszkodzona obróbka blacharska oraz czapka cementowa o nadmiernej grubości.

Fot. 8. Przęsło metalowe ogrodzenia. Widoczna skala problemu wynikającego z porostania przez bluszcz.

Fot. 9. Słup ogrodzenia, widoczna nadłana czapka cementowa.

Fot. 10. Odsypająca się nadlewka na czapce słupa ogrodzeniowego.

Fot. 11. Nadlewka na czapce stupa. Widoczna skala porostania przez bluszcz.

Fot. 12. Cegła poniżej czapki stupa ogrodzeniowego. Widoczna degradacja i tuszczenie się cegły.

Fot. 13. Cegła pod linia czapki słupa ogrodzeniowego. Widoczna degradacja w formie pudrującej się powierzchni i złuszczeń oraz wykruszeń spoiny.

Fot. 14. Metalowe przęsto ogrodzenia. Element przemalowany co najmniej dwiema warstwami farby w kolorze czarnym.

Fot. 13. Cegła pod linia czapki słupa ogrodzeniowego. Widoczna degradacja w formie pudrującej się powierzchni i złuszczeń oraz wykruszeń spoiny.

Fot. 14. Metalowe przęsto ogrodzenia. Element przemalowany co najmniej dwiema warstwami farby w kolorze czarnym.